

Să vorbim despre Europa

Această publicație este posibilă datorită ajutorului generos al poporului american oferit prin intermediul Agenției SUA pentru Dezvoltare Internațională (USAID). Opiniile exprimate aparțin API și nu reflectă în mod necesar poziția USAID sau a Guvernului SUA. Buletin informativ editat de Asociația Presei Independente (API), în cadrul Platformei societății civile „Pentru Europa”, cu suportul proiectului „Parteneriate pentru o Societate Civilă Durabilă în Moldova”, implementat de FHI 360. Parteneri: Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Compania „Air Moldova”

ARGUMENT

Ca să nu amânăm euro-integrarea...

Sorina Ștefărcă

Scriam acum o lună că la alegerile din noiembrie trecut am investit, în acest încă june 2015, ultima rezervă de speranță –și așteptam deznădămintul neașteptatului suspans în care ajunsese țara... Între timp, cu eforturi (politico-partinice) comune, suspansul s-a risipit și Moldova, cel puțin la nivel declarativ, își continuă drumul spre Europa. E-adevărat că, aproape concomitent cu suspansul, s-a risipit și intenția de a depune, în anul curent, cererea de aderare a țării noastre la Uniunea Europeană (despre care scriam în același „Obiectiv European” din februarie). În plus, deși a tot fost dezbătut de politicieni –de o manieră unilateral negativă, ce-i drept –subiectul „cererii neîntâmpinate” a dispărut de la TV imediat ce a fost investit noul Guvern.

Să fi fost oare toate aceste „dezbateri” necesare doar pentru a exclude din unul și același, de altfel, Program de activitate al Guvernului, prezentat la o distanță de câteva zile de cei doi candidați la funcția de Prim-ministru, a mențiunii referitoare la „cererea de aderare la UE”? Vom trăi și vom vedea, vorba cântecului... Cert este că astăzi, în conformitate cu același Program de activitate al Cabinetului de miniștri, țara noastră are stabilite obiective strategice generale în relația cu Uniunea Europeană –cum ar fi „implementarea cu succes a agendei de asociere, având drept scop obținerea statutului de țară-candidat pentru aderarea la UE; promovarea unei politici externe consecvente și echilibrate în scopul asigurării parcursului european; realizarea asocierii politice și integrării economice cu UE”. Nu există însă și niște repere temporale cu încărcătură simbolică, precum au fost, în 2014, liberalizarea regimului de vize pentru cetățenii moldoveni sau semnarea Acordului de Asociere.

Știu, toate acestea există în sutele de pagini ale zecilor de documente bilaterale, sectoriale, nu-mai-știu-cum, semnate între Chișinău și Bruxelles. Dar documentele sunt pentru specialiști, iar oamenii au nevoie de repere care să le arate că, odată parcursă o porțiune de drum, apare alta și că astfel, fie și încet, ne mișcăm înainte.

Dar Dumnezeu cu ea, cu cererea, că nu se mai oprește lumea în loc odată cu ea! Mai ales că realitatea ne oferă și alte scopuri pe care să ni le fixăm în numele euro-integrării –și mai ales în numele viitorului nostru. Bunăoară, combaterea corupției, de asemenea stipulată în Programul de activitate al Guvernului, în chiar primul capitol. Ar fi un reper deopotrivă concret și simbolic, așteptat în egală măsură de societate și de partenerii europeni care continuă să ne crediteze cu încredere și să ne sprijine financiar în speranța că vom avea și noi, odată și odată, o justiție justă.

Deocamdată, însă... stăm cu ochii pe televizoare și ne minunăm de câte și cum se întâmplă în România unde, conform unui sondaj recent, 51 la sută dintre cetățeni „au mai multă încredere în Laura Codruța Kovesi, șefa Departamentului Național Anticorupție, decât în Patriarhul Daniel”. Să nu cumva să credeți că mă interesează o competiție dintre cei care luptă cu corupția și Biserica. Știu doar că, fără a urni acest car greoi din loc, cererea noastră de aderare se va tot amâna și amâna...

Granturile europene fac plăcintele mai rumene și dau lemnului viață

Andrei Mutiuc scoate plăcintele din cuptorul electric achiziționat din grantul primit. Foto: Lilia Zaharia

Doi tineri din raioanele Glodeni și Cahul au muncit aproape doi ani în Rusia, însă au hotărât să revină acasă, în Moldova, și să-și inițieze propriile afaceri. Zis și făcut! - unul și-a deschis o plăcintărie, altul o lemnărie. Fiind la început de cale, tinerii au fost susținuți cu granturi mici, provenite din fonduri europene.

Lilia Zaharia, Asociația Presei Independente

Andrei Mutiuc din orașul Glodeni, acum în vârstă de 29 de ani, mărturisește că ideea de a-și crea propria afacere în domeniul patiseriei o avea demult, fiind născut într-o familie de bucătari renumiți în zonă. A lucrat aproape doi ani în Federația Rusă, dar s-a reintors la

baștină pentru a-și întemeia o familie. Cum dragostea trece și prin stomac el, împreună cu soția sa, Mariana, a hotărât să câștige banii proprii.

„Trebuia să ne întreținem cumva. În plus, nu puteam să las nevalorificate studiile în domeniul culinar, pe care le-am obținut în orașul Bălți, mai ales că provin și dintr-o familie de bucătari. Trăiam la părinții mei. Am început să facem plăcinte

și să le vindem la piața din oraș. Țin minte și acum că aveam o boxă, ca o căldare, pe care o umpleam cu plăcinte dimineața și... hai la piață! Mă ajuta și mama să le învârt, cuptorul din bucătărie era mai mereu pornit, zilnic acolo se coceau zeci de plăcinte...”, își amintește Andrei de începuturile afacerii sale, în anii 2009-2010

Stâlpu din lemn sculptat de Mihail Acris. Foto: arhiva personală, Mihail Acris

continuare în pag. 2 ▶

800 KM DE DRUM PENTRU SIGURANȚA TA

EUROPA ȘI ALȚI DONATORI AU CONTRIBUIT LA REABILITAREA A 800 KM DE DRUM DIN REPUBLICA MOLDOVA

ЕВРОПА И ДРУГИЕ ДОНОРЫ СПОСОБСТВОВАЛИ РЕМОНТУ 800 КМ ДОРОГ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Granturile europene fac plăcintele mai rumene și dau lemnului viață

▶ urmare din pag. 1

În cuptorul nou se coc 60 de plăcinte odată...

Pe atunci tânărul nu știa deloc cum să gestioneze o afacere, care sunt pașii necesari pentru a te extinde... „Am pornit fără cunoștințe în domeniul businessului. O verișoară însă mi-a spus că la Bălți există cursuri unde înveți cum să conduci o afacere. Le-am urmat și am aflat multe lucruri foarte utile”, povestește Andrei.

Instruirea despre care vorbește Andrei a fost organizată în anul 2011 de către Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) în Moldova și Organizația pentru Dezvoltarea Sectorului Întreprinderilor Mici și Mijlocii (ODIMM). După absolvirea cursurilor, Andrei a elaborat un proiect pentru dezvoltarea afacerii sale și, deoarece a fost unul reușit, tânărul a câștigat un grant în formă de echipament: un cuptor performant, un cântar și un aparat de casă

Lora Mutiuc și Nina Istrati – angajate la plăcintăria lui Andrei. Foto: Lilia Zaharia

în valoare totală de două mii de euro. „Erau utilajele de care aveam nevoie urgentă. Cu micile role, pe care le aveam, nu reușeam să facem față comenzilor. Iar în acest cuptor performant se coc 60 de plăcinte odată...”, spune tânărul, arătând spre plăcintele care se rumeneau.

Astăzi Andrei Mutiuc nu mai coace plăcintele în bucătăria mamei, ci închiriaza în acest scop un local din centrul

orașului Glodeni. Plăcintăria lui Andrei Mutiuc este situată lângă piață. Este o locație strategică, fiindcă aici sunt clienți în permanență.

Făină, drojdie, sare, zahăr, apă și foarte multă dragoste

„Aici mănânc dimineața, dar și la amiază. Eu vând mere la piață, vin în fiecare zi de la Dondușeni și nu re-

ușesc să-mi iau mâncare de acasă”, ne mărturisește Lidia Ghetisina, o vânzătoare de fructe pe care am găsit-o la plăcintăria lui Andrei.

Lora Mutiuc, mama lui Andrei, a rămas mâna dreaptă a fiului său, doar că acum o face în calitate de angajată a plăcintăriei. Ea spune că, pentru a avea clienți fideli, plăcintele trebuie făcute cu dăruire. „Nu ascund rețeta: făină, drojdie, sare, zahăr, apă și foarte multă

dragoste pentru ceea ce faci. „Nu trebuie să vii la serviciu doar ca să-ți treacă ziua, ci să îți faci munca în așa fel, încât să fie clientul mulțumit”, spune femeia, care nici nu-și ridică ochii de la bucata de aluat pe care o frământă...

Alături de ea, la plăcintărie mai muncesc soția lui Andrei și încă o tânără. Astfel, în patru, ei reușesc să satisfacă toate cerințele cumpărătorilor, al căror număr crește simțitor din luna mai și până toamna târziu. Iar peste câțiva ani Andrei își vede afacerea mai mare - în locul acestei mici plăcintării, vrea să facă o cantină publică.

Finanțările UE, salvatoare pentru tinerele afaceri moldovenești

Și tânărul din sudul Moldovei a beneficiat de cursurile organizate de ODIMM și OIM. Ca și Andrei de la Glodeni, Mihail a primit un grant de circa 32 de mii de lei, bani cu care și-a procurat utilaj performant,

necesar pentru prelucrarea lemnului.

Această inițiativă de stimulare antreprenorială a tinerilor a avut două componente - **seminare gratuite** de două săptămâni și **granturi mici**. Granturile - sub formă de echipament în valoare de până la 2000 de euro - au fost acordate în bază de concurs, în anii 2012-2013. Activitățile sunt parte a proiectului „Susținerea implementării componentei de migrație și dezvoltare a Parteneriatului de Mobilitate UE-Moldova”, finanțat de Instrumentul european de vecinătate și parteneriat (IEVP).

ODIMM este singura instituție publică non-profit, dedicată lansării și dezvoltării afacerilor, având ca scop: crearea oportunităților de afaceri pentru Întreprinderile Mici și Mijlocii, formarea și amplificarea culturii și abilităților antreprenoriale, facilitarea accesului IMM la resurse financiare și informaționale, susținerea dezvoltării infrastructurii de suport în afaceri și stimularea dialogului public-privat.

„Bani pentru afacerea ta”

Acesta este titlul unei publicații, dedicată moldovenilor de acasă, dar și celor din străinătate, care se gândesc să-și lanseze o afacere în Moldova, însă nu știu cum să obțină fonduri pentru a-și materializa ideea. Autorii le vin în ajutor cu informație relevantă despre cele trei sectoare-cheie pentru care se acordă sprijin important - **Agricultură, Eficiența energetică și Afacerile tinerilor** -, despre sumele nerambursabile ce pot fi accesate și despre pașii pe care trebuie să-i facă pentru a obține banii necesari ca să inițieze o afacere ori să dezvolte un business existent. Broșura a fost elaborată în 2014, în cadrul campaniei de informare a Guvernului privind integrarea europeană cu genericul „Europa pentru fiecare” și poate fi găsită pe pagina electronică www.gov.md/europa ori în instituțiile publice din țară. Scopul campaniei a fost de a informa cetățenii Republicii Moldova despre procesul de integrare europeană a țării noastre, inclusiv valorificarea asistenței externe, perspectivele comerțului liber cu UE, proiectele de modernizare a infrastructurii.

http://gov.md/europa/sites/default/files/Brosura_A5_RO%20copy%20%281%29.pdf

Sculpturile în lemn de la Pelinei

Mihail sculpează în lemn. Foto: arhiva personală

Și **Mihail Acriș din Pelinei**, raionul Cahul, are planuri mari - vrea să transforme mica lemnărie pe care o deține în prezent într-un atelier de amplasare. Tânărul mai visează să-și expună lucrările la târgurile meșterilor populari din țară, unde se vând obiecte de artizanat. Căci din mâinile lui Mihail se nasc adevărate opere de artă...

Mihail spune că în Republica Moldova sculptura în lemn este o afacere profitabilă, tânărul având comenzi precum stâlpi pentru scări, balustrade sau mese. Pe pereții din mica sa lemnărie sunt atârinate rame pentru oglinzi și pentru portrete, precum și diverse

Rămă sculptată de Mihail.
Foto: arhiva personală

suveniruri din lemn. „Sunt zile când lucrez ore în șir la sculptarea unei flori sau a unei frunze, domeniul floral fiind preferatul meu”, mărturisește Mihail.

Arta de a însufleți lemnul a moștenit-o de la tatăl său, de mic copil fiind pasionat de sculptura în lemn. Pentru că nu avea ustensile necesare ce i-ar ușura munca, a lucrat și el vreo doi ani în Federația Rusă. Într-un final, a decis să renunțe la munca în construcții, pe care o efectua acolo, și să se dedice sculpturii în lemn.

Masă din lemn meșterită de sculptorul de la Pelinei. Foto: arhiva personală

Foto: moldovacurata.md

Ambasadorul Pirkka Tapiola:

„Moldova trebuie să se concentreze pe reformele ce vizează sectoarele-cheie de dezvoltare”

Ambasadorul Pirkka Tapiola, șeful Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, a vorbit în cadrul unui interviu acordat portalului „Moldova Curată” (www.moldovacurata.md) despre reformele necesare în domeniul justiției, a amintit cât de importantă este lupta cu flagelul corupției și a comentat situația din sectorul financiar-bancar al țării. În context, diplomatul a subliniat că noul Guvern are șanse bune, dacă își va onora obligațiile și va continua reformele.

Anastasia Nani

— **Domnule Ambasador, în ultimul timp Republica Moldova se confruntă cu un val de devalorizare a leului, în societate s-a instaurat panica... Bunăoară, recent, au fost luate cu asalt magazinele. Ce soluție vedeți pentru această situație?**

— Uniunea Europeană este foarte îngrijorată de situația actuală și o analizează atent. Experții au prognozat această depreciere începând cu cel de-al doilea semestru al anului 2014. Economia Moldovei e una deschisă. Există șocuri externe. Totodată, conflictul teritorial a avut o influență asupra valurilor regionale. Nu putem omite interdicțiile impuse țării de Federația Rusă. În contextul acestor provocări, am oferit Băncii Naționale asistență sub formă de TAIEX și Twinning (instrumente europene de consolidare instituțională - n.r.). Problemele Moldovei în sectorul bancar sunt bine

cunoscute. Acesta are nevoie de soluții transparente care ne ar permite să vedem ce facem cu Banca Socială, Unibank și Banca de Economii. Aș dori să menționez că există și aspectul psihologic care, în special în ultimele săptămâni, a afectat și mai mult situația legată de rata valutei. În perioada în care Guvernul nu fusese încă votat de Parlament, a existat o îngrijorare sporită sau chiar niște temeri din partea cetățenilor, care au contribuit și mai mult la depreciere. Am abordat acest aspect la întâlnirea cu prim-ministrul Chiril Gaburici pe care am avut-o la 20 februarie a.c. Știu că Guvernul este în contact strâns cu Fondul Monetar Internațional și cred că este foarte important ca Executivul să-i urmeze sfaturile. În plus, faptul că acum avem un Guvern sper să ducă la stabilizarea cursului leului moldovenesc în conformitate cu realitățile economice și financiare.

— **În ce măsură sărăcirea populației ar putea zdruncina încrederea în partidele care și-au asumat guvernarea?**

— Nu putem ști care va fi situația în continuare, la fel cum nu putem ști care vor fi ratele de schimb ale valutei naționale. Până la urmă, acesta este un aspect ce ține de fundamentele politicii. Dacă populația se simte sărăcită sau într-adevăr a sărăcit, acest lucru, evident, afectează nivelul de încredere al oamenilor față de Guvern. Este un fapt valabil pentru orice țară. Întrebarea este: ce poate face Executivul, acum, din punctul de vedere al desfășurării reformelor sau al elaborării politicilor - bineînțeles, urmând sfaturile internaționale și pe cele ale

experților - pentru a stabiliza situația și pentru a continua guvernarea așa cum se cuvine. Cred că, oriunde, aceasta e singura modalitate pentru un guvern să obțină succesul scontat.

„Nu dispun de un glob de cristal...”

— **Va putea o coaliție minoritară PLDM-PD să guverneze țara? Care sunt prognozele Dvs. pentru următorii patru ani?**

— Ei bine, nu dispun de un glob de cristal. Cabinetul de miniștri s-a bucurat de o susținere vastă în Parlament - 60 de voturi anunțate. Sigur că urmează o perioadă intensă, dar va avea șanse bune, dacă își va onora obligațiile și va continua reformele. Aceste aspecte vor lăsa o amprentă asupra credibilității noului Executiv.

— **Cum vi se pare actuala echipă guvernamentală din perspectiva con-**

tinuării drumului european al Moldovei?

— Avem deja o foaie de parcurs bine pusă la punct în cadrul Acordului de Asociere și cred cu fermitate că acum avem posibilitatea să abordăm mai multe chestiuni ce țin de parteneriatul cu UE. Am menționat și anterior prioritățile noastre politice și am vorbit despre necesitatea promovării reformei în sectorul bancar, cel al justiției, dar și de a continua combaterea corupției, unde în continuare ar trebui întreprinse mult mai multe acțiuni. Este importantă aprofundarea relațiilor noastre. La fel, sunt necesare politici bazate pe coeziune și rezolvarea diferendului transnistrean. Și am fost fericit să văd că noul Guvern a sonorizat o serie de angajamente clare.

— **Dacă e să ținem cont de ultimele evoluții,**

„...dacă e să vorbim de nivelul Uniunii Europene, cert este că se cere foarte multă voință politică și înțelegerea faptului că nicio persoană nu este mai presus de lege. Se mai cere ca persoanele condamnate pentru acte de corupție să nu fie doar din partidele de opoziție, ci chiar din cele de la guvernare. Corupție există în orice stat din lume. Întrebarea este cum poate fi combătut acest flagel. Într-un final, dosarele ajung în instanțele de judecată, iar cei care au fost găsiți vinovați sunt condamnați.”

credeți că în Republica Moldova există o dorință reală a autorităților de a lupta cu flagelul corupției și de a avea funcționari

publici integri atât la nivel central, cât și la nivel local?

— Cred că este o întrebare care, înainte de toate, ar trebui adresată autorităților Republicii Moldova. Atât pot să spun - lupta împotriva corupției trebuie să rămână o prioritate pentru Republica Moldova. Haideti să aruncăm o privire la Acordul de Asociere cu UE. Noi deschidem piața UE pentru Moldova - cea mai mare și mai bogată piață din lume. Acest lucru poate crea niște oportunități și, pentru ca acestea să fie valorificate, avem nevoie de investitori străini, dar și locali. În cazul în care corupția nu va fi contracarată, acești investitori nu vor veni, pentru că nu vor găsi un climat investițional ce i-ar atrage. Suplimentar, trebuie să analizăm societatea și felul în care aceasta se maturizează. Cred că oamenii din această regiune nu vor mai accepta corupția în felul în care a fost acceptată anterior. Din acest motiv, pentru interesul țării, cred că partidele trebuie să găsească soluția ca să lupte cu acest flagel. Nu există o altă cale. Și pentru că ați menționat despre autoritățile locale și cele centrale, vrem să vedem reforma administrației publice promovată și pusă în funcțiune. În acest sens, ajutăm să fie elaborată o strategie pentru reforma respectivă. Mai există și alte aspecte ce ar trebui luate în calcul, cum ar fi nivelul de salarizare în acest domeniu. Înțeleg că, dacă vorbim despre nivelul salariilor, ele sunt mici oriunde în Republica Moldova. Dacă, însă, comparăm cu standardele din țările membre UE, vedem că anume remunerarea în cadrul administrației publice este la un nivel foarte scăzut. Este necesar să fie întreprinse mai multe acțiuni, așa încât angajații din administrația publică să nu fie atât de vulnerabili la corupție. Iar UE va acorda în continuare asistență tehnică pentru a combate flagelul corupției.

continuare în pag. 5 ▶

9 MILIOANE DE EURO PENTRU INDEPENDENȚA NOASTRĂ ENERGETICĂ

EUROPA A DOTAT 144 DE INSTITUȚII DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN REPUBLICA MOLDOVA CU SISTEME DE ÎNCĂLZIRE PE BAZĂ DE BIOMASĂ ÎN VALOARE DE 9 MILIOANE DE EURO

ЕВРОПА ОБЕСПЕЧИЛА 144 УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА СИСТЕМАМИ ОТОПЛЕНИЯ НА ОСНОВЕ БИОМАССЫ НА 9 МИЛЛИОНОВ ЕВРО

Soluții ecologice pentru pungi economice

Sunt peste tot. La ferestrele caselor, în tufișuri, parcuri, plaje, în lacuri sau chiar pe vârful munților. Dacă ar putea fi strânse una de cealaltă, pungile de plastic ar forma un lanț ce ar înconjura de 40 de ori Pământul. „Poluarea albă”, așa cum este denumit fenomenul, tinde să devină marcă națională pentru unele state, printre care și Moldova.

Ana-Maria Veverița,
studentă la Școala
de Studii Avansate
în Jurnalism

La nivel mondial, o familie acumulează aproximativ 80 de pungi în numai patru ieșiri la cumpărături. O sacoșă din materiale biodegradabile economisește șase pungi pe săptămână, 24 pe lună, 288 pe an și 22.176 în timpul vieții. Pungile de plastic fac parte nu sunt însă atât de inofensive precum par și nici nu ne cresc speranța de viață. Mai ales că, la noi, acestea sunt aruncate cu deșeurile menajere și transportate la gunoiști, deseori stau aruncate pe stradă sau în parcuri, plutesc pe cursurile de râu și chiar împiedică copacii să respire.

Republica Moldova nu are, însă, o strategie națională de reducere a consumului de pungi, așa cum au deja multe state europene. În lipsa acesteia și a altor reglementări legislative, organizațiile societății civile încearcă să găsească soluții pentru un mediu mai curat. Una dintre inițiativele care optează pentru un mod ecologic de consum este proiectul „Eco-Bag Moldova”, implementat de ONG-ul „EcoVisio”. Scopul acestuia este de a reduce cantitatea pungilor de plastic și de a promova consumul responsabil și activismul civic în Moldova.

Recent, reprezentanți „EcoVisio” au inițiat, cu administrația publică centrală de mediu, un dialog prin care să identifice soluții viabile pentru reducerea folosirii pungilor din plastic la nivel de consumator individual,

80% dintre moldovenii ar fi dispuși să-și cumpere pungi textile și să nu le mai utilizeze pe cele de unică folosință. Prețul pe care sunt gata să-l plătească este de la zece până la 14 lei, se arată într-un sondaj realizat de Magenta Consulting în primăvara anului 2014. Câțiva agenți economici din capitală au început „tranziția” către pungile biodegradabile, însă, spre deosebire de cele de plastic, cele „ecologice” sunt vândute contra 25 de bani bucata...

dar și de mediu de afaceri. În urma discuțiilor, s-a ajuns la concluzia că problema poate fi rezolvată, dacă se va acționa pe mai multe paliere: realizarea Strategiei de gestionare a deșeurilor pentru anii 2013-2027, aprobarea Legii privind deșeurile și a Regle-

mentărilor tehnice referitoare la ambalaj, desfășurarea în rândul consumatorilor a unor campanii informaționale privind efectele negative ale pungilor de plastic, dotarea supermarketurilor cu „case verzi”, ce vor îndemna cumpărătorii să renunțe la pungile

gratuite și, în definitiv, stabilirea unei taxe pentru pungile de plastic, banii fiind transferați la Fondul Ecologic Național, iar de acolo - pentru rețehnologizarea agenților economici producători de pungi din plastic, care încep să producă pungi biodegradabile.

Mai puține pungi de plastic în Europa, până în 2019

Conform Eurostat, pungile de plastic de unică folosință reprezintă 92,5% din cele 95,5 de miliarde de pungi, folosite în UE în 2010. Pentru a stopa acest fenomen, în primăvara anului trecut, Parlamentul European a adoptat o directivă prin care statele membre sunt obligate să reducă substanțial utilizarea pungilor de plastic în următorii ani. Țările UE vor trebui să reducă utilizarea pungilor de plastic obișnuite, care sunt cele mai poluante, cu cel puțin 80% până în 2019. Măsurile luate ar putea însemna taxarea suplimentară pentru cei care aleg să își transporte cumpărăturile în pungi de plastic sau chiar interzicerea acestora.

IRLANDA: pungile de plastic, suprataxate din 2002

Este prima țară din lumea care a introdus suprataxarea. Atunci, o pungă de plastic costa 15 eurocenți. Introducerea taxei PlasTax a contribuit la o scădere cu 90% pe an a consumului de pungi, de la 1,2 miliarde la 230 milioane. Iar numărul pungilor de plastic pe cap de locuitor a scăzut de la 328 la 21!!! Din banii obținuți au fost colectați 9,6 milioane USD în primul an, care au fost direcționați către un fond de mediu. Demersul a fost avantajos și pentru producători și distribuitori, care nu au mai oferit gratuit pungi de plastic, ci le-au vândut pe cele reutilizabile. Astfel, taxa de 15 eurocenți a încurajat marile magazine să renunțe la pungile de plastic și a motivat oamenii să vină cu propriile pungi la cumpărături.

Potrivit Sistemului Național de Monitorizare a Poluării din Irlanda, atunci când a fost introdusă taxa, pungilor de plastic le revenea 5% din toate deșeurile acumulate. În 2006 această cifră era de 0,5%. Totodată, ca urmare a reducerii producției de pungi, au fost economisiți circa 18.000.000 de litri de petrol. Când, totuși, numărul pungilor de plastic pe cap de locuitor a reînceput să crească, până la 33, taxa a fost majorată, în iulie 2006 aceasta ajungând la 22 de eurocenți. După introducerea acestei noi măsuri, numărul pungilor pe cap de locuitor a scăzut sub 20... Astăzi, o pungă de plastic în Irlanda costă la fel ca și în 2006 - 22 de eurocenți, iar veniturile

din suprataxare merg către un Fond de Mediu.

FRANȚA: plasticul înlocuit cu hârtie fabricată din resturi de mere

Din anul 2016, pungile de plastic de unică folosință non-biodegradabile vor fi interzise în hexagon. Franța devine astfel cel de-al doilea stat comunitar care va scoate complet din uz aceste pungi, după ce Italia a introdus măsura în 2011. Până atunci, sunt permise doar pungile biodegradabile. Astăzi, pungile de plastic sunt taxate în supermarketuri de la 2 la 42 de eurocenți, în timp ce în magazinele din Paris ele sunt interzise încă din anul 2007.

Și unii producători francezi au renunțat complet la pungile de plastic optând pentru cele biodegradabile. Bunăoară, L'Occitane, marcă de produse de îngrijire personală, utilizează pungi gratuite din hârtie fabricată din resturi de mere. Și chiar dacă Guvernul francez estimează că la nivel național cumpărătorii mai folosesc, în fiecare an, cinci miliarde de pungi de plastic și 12 miliarde de pungi de fructe și legume, numărul pungilor de plastic utilizate în magazinele din Franța a scăzut drastic între 2002 și 2011, de la 10,5 miliarde la 700 de milioane, în urma unui acord la care comercianții au aderat în mod voluntar.

GERMANIA: 50 de cenți pentru o pungă nemțească de plastic

În magazinele din marile orașe ale Germaniei o pungă de plastic costă 50 de eurocenți, motiv din care majoritatea cumpărătorilor preferă să vină cu pungi de acasă. În același timp, magazinele care oferă pungi de plastic trebuie să plătească o taxă de reciclare. Astfel, 98% din toate ambalajele din plastic sunt eliminate în sistemul de reciclare din Germania.

Deși un german folosește aproximativ 76 de pungi pe an, cu 122 mai puțin decât media europeană de 198 de pungi pe cap de locuitor, problema pungilor de plastic rămâne pe agenda autorităților. Doar că părerile sunt împărțite și nemții, deocamdată, nu se arată dispuși să recurgă la măsuri radicale, așa cum au făcut italienii sau francezii. „Pungile din materiale biodegradabile nu sunt cea mai bună alternativă, ele constând doar din 30% materii prime regenerabile și 70% petrol brut”, a declarat pentru „Deutsche Welle” expertul în mediu Thomas Fischer. Potrivit lui, și pungile din bioplastice sau cele din materiale, cum ar fi amidonul de porumb, încă mai necesită o cantitate mare de materii prime pentru producția lor. Cea mai bună alternativă este, potrivit expertului, utilizarea pungilor după principiul „din nou și din nou”, cum ar fi, de exemplu, pungile din pânză.

Anual, fiecare cetățean al UE folosește circa **198 de pungi de plastic,**

ceea ce face un total de 100 de miliarde de pungi. Potrivit ecologiștilor, consumatorii folosesc aceste pungi, în medie, timp de 20 de minute, în timp ce este nevoie de 1000 de ani pentru degradarea lor.

Dacă pungile de plastic de unică folosință ar fi interzise pe întreg teritoriul UE, anual s-ar economisi

64 de milioane de euro

care merg la colectarea și eliminarea acestor pungi, și 57 milioane de euro pe colectarea, reciclarea și eliminarea tuturor tipurilor de pungi de plastic.

Știri pe scurt

Oficiul Medicilor de Familie din Molovata Nouă, reconstruit din fonduri UE

Foto: moldpress.md

Circa 4000 de oameni de pe ambele maluri ale Nistrului au acces la servicii medicale de calitate odată cu modernizarea Oficiului Medicilor de Familie din Molovata Nouă, Dubăsari. Oficiul a fost reconstruit din fonduri europene, în cadrul Programului UE-PNUD „Susținerea Măsurilor de Promovare a Încrederii”.

Oficiul Medicilor de Familie deservește populația din cinci localități și, pentru reconstrucția lui, UE a acordat peste 110 mii euro. Din acești bani a fost înlocuit acoperișul, a fost renovat interiorul și exteriorul instituției, au fost reabilitate instalațiile termice și electrice, sistemul de ventilare, rețelele

interne și externe de alimentare cu apă și canalizare, au fost schimbate ușile și ferestrele, s-a efectuat termoizolarea fațadei și amenajarea teritoriului. Ulterior, cu asistența financiară a administrației raionului Dubăsari, Oficiul a fost dotat cu echipamentul necesar.

Asistența UE pentru Dubăsari este vastă. În ultimii doi ani raionul a beneficiat din partea Programului UE-PNUD de peste 1,2 milioane euro pentru realizarea a 12 proiecte de infrastructură socială. Acum un an, datorită unui sprijin european de 94 de mii de euro, la Molovata Nouă a fost reabilitată grădinița din localitate. Sunt doar două dintre cele 41 de proiecte de infrastructură socială, realizate cu asistența financiară a UE în cadrul Programului UE-PNUD de promovare a încrederii.

Mai multă lumină și căldură în cinci localități din țară

Foto: business24.ro

Uniunea Europeană va oferi mai multe granturi pentru eficientizarea energiei în cinci localități din Republica Moldova. Este vorba de orașele Ungheni, Ocnița, Soroca, Orhei și Cantemir care, pe parcursul următorilor trei ani, vor beneficia de fonduri europene în valoare totală de 2,2 milioane de euro.

Granturile sunt destinate pentru modernizarea iluminatului stradal și pentru asigurarea eficienței energetice a clădirilor publice din aceste localități. Potrivit www.business24.ro, cheltuielile lucrărilor de asigurare cu surse de energie regenerabilă vor fi acoperite în proporție de 80% de Uniunea Europeană, iar restul - din bugetele locale.

Bunăoară, orașul Orhei va

beneficia de peste 700 de mii de euro. „Fondurile vor fi repartizate pentru renovarea unei cazangerii și pentru termoizolarea unei grădinițe și a Centrului Medicilor de Familie din localitate. Totodată din acești bani va fi termoizolat și un bloc locativ din Orhei”, spune Vitalie Colun, primarul orașului.

Potrivit lui Aneil Singh, șeful Secției Proiecte din cadrul Delegației UE, unul dintre scopurile acestui proiect major este formarea unui concept nou de conservare a energiei. „Toate cele trei proiecte sunt axate pe eficientizarea energiei în Republica Moldova. Beneficiarii direcți vor fi, înainte de toate, cetățenii, care vor putea simți cum se schimbă mediul în care ei trăiesc și activează. Odată cu finalizarea proiectului, consumul de energie se va reduce cu 20 la sută”, a menționat oficialul.

Ambasadorul Pirkka Tapiola:

„Moldova trebuie să se concentreze pe reformele ce vizează sectoarele-cheie de dezvoltare”

► urmare din pag. 3

„Sectorul justiției este extrem de important pentru credibilitatea acestui stat”

— Ați fost citat în presă cu o declarație în care spuneți că nu ați fi mulțumit de reformele în Justiția din Republica Moldova. Aveți obiecții față de mersul în general al reformei sau față de anumite segmente ale ei?

— Analizăm sectorul justiției cu o atenție deosebită. Este un domeniu important atât pentru climatul de afaceri, cât și pentru cetățenii de rând - dar mai ales pentru credibilitatea acestui stat. Să vorbim despre cea de-a doua jumătate a anului 2014.

Cred că toți am observat că implementarea Strategiei privind reforma sectorului justiției s-a încetinit considerabil. Am urmărit eșecul mai multor reforme care au avut un impact direct asupra implementării Strategiei. Acest lucru ne-a determinat să reducem din finanțarea prevăzută în una dintre tranșe. Trebuie să analizăm acum condițiile pentru alocarea celei de-a doua tranșe. Să vă dau un exemplu, pentru a înțelege pe ce se bazează concluziile privind aspectele ce funcționează și cele care nu funcționează în procesul de reformare a justiției. Bunăoară, componenta care ține de distribuția aleatorie a dosarelor în instanțele de judecată. Am fost profund decepționat de faptul că în Judecătoria sectorului Râșcani al Capitalei acest sistem pur și simplu nu funcționează. Și chiar nu înțelegem din ce motive nu se face acest lucru, odată ce poate fi pus în aplicare și avem un volum atât de mare de dosare!.. Nu ne-a oferit

nimeni nicio explicație, însă. Acum, colaborăm cu echipa care oferă asistență tehnică Consiliului Superior al Magistraturii, să vedem din ce motive nu funcționează și să găsim o soluție pentru această problemă.

Reforma Procuraturii Generale este un alt aspect-cheie. Conceptul reformei acestei structuri a fost adoptat de către Parlament, însă legea a rămas în așteptare. Aceasta este examinată de către Comisia de la Veneția. Așteptăm acum ca această structură să se expună. Vrem să vedem pași concreți care ar asigura depolitizarea și independența Procuraturii Generale, protejând-o de orice intervenție politică sau de orice alte interese. Bineînțeles, mai vrem să vedem o implementare concretă a pachetului de legi anticorupție care a fost adoptat de Parlament în 2013 - cele ce țin de testarea integrității profesionale, de confiscarea extinsă și de îmbogățirea ilicită.

Foto: diez.md

— Când credeți că vom avea și noi rezultatele României, acolo unde DNA își face bine treaba?

— Nu intenționez să folosesc un stat membru al UE drept punct de referință. În general, dacă e să vorbim de nivelul Uniunii Europene, cert că se cere foarte multă voință politică și înțelegerea faptului că nicio persoană nu este mai presus de lege. Se mai cere ca persoanele condamnate pentru acte de corupție să nu fie doar din partidele de opoziție, ci chiar din cele de la guvernare. Corupție există în orice stat din lume. Întrebarea este cum poate fi combătut acest flagel. Într-un final, dosarele ajung în instanțele de judecată, iar cei care au fost găsiți vinovați sunt condamnați.

— Nu putem trece cu vederea opinia societății civile, potrivit căreia Comisia Națională de Integritate a fost creată doar pentru bifă în Strategia de reformare a sectorului justiției. Membrii Comisiei nu au nicio părghie ca să sancționeze subiecții declarării veniturilor și intereselor personale. Ce ar trebui de făcut ca această structură nu doar să adopte niște acte, dar să fie aplicate și sancțiuni?

— Unul dintre rolurile-cheie ale societății civile este de a pune presiune și de a încerca să obțină responsabilizarea factorilor de decizie. Aici, cu adevărat, avem o problemă care trebuie analizată. Am menționat de mai

multe ori că e nevoie de solidificarea acestei entități, Comisia Națională de Integritate. Noi deja am redus din tranșa destinată suportului pentru această componentă, fapt prin care am dorit să atenționăm asupra lipsei de capacitate operațională. Ministerul Justiției a venit cu câteva proiecte de lege a căror scop este consolidarea și optimizarea activității acestei comisii. Acum, că deja există Parlamentul și Guvernul, sperăm că se vor putea concentra pe agenda ce ține de reforme. Sperăm că acest pachet de legi va fi o prioritate și va fi adoptat către sfârșitul sesiunii de primăvară a Legislativului.

— În contextul crizei geopolitice, ce șanse sunt ca dialogul dintre Chișinău și Tiraspol să fie reluat, așa încât să avem și rezultate?

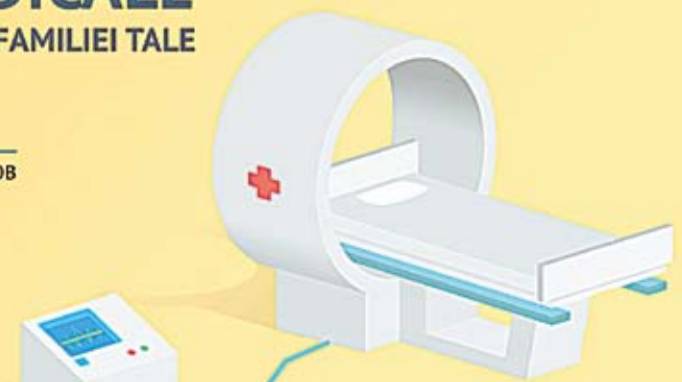
— Aș dori ca problemele geopolitice să fie abordate și discutate în afara procesului de soluționare a diferendului transnistrean. În același timp, nu neg faptul că acest lucru ar putea, totuși, să aibă o anumită influență asupra atitudinii din partea anumitor actori politici. Dar nu aș vrea ca acest fapt să fie folosit drept o scuză pentru ca cineva să nu se implice în procesul de reglementare. M-am bucurat să văd că, în Parlament, noul prim-ministru al Republicii Moldova a prezentat Transnistria drept o prioritate. Există interese comune între cele două maluri. Acum este important să muncim, ca să putem să construim încredere, confidență, dar și să găsim soluții pentru ca ulterior să fortificăm procesul de reglementare.

— Vă mulțumim pentru interviu.

117 OFICII MEDICALE PENTRU SĂNĂTATEA FAMILIEI TALE

EUROPA A MODERNIZAT 117 OFICII MEDICALE DIN RAIOANELE REPUBLICII MOLDOVA

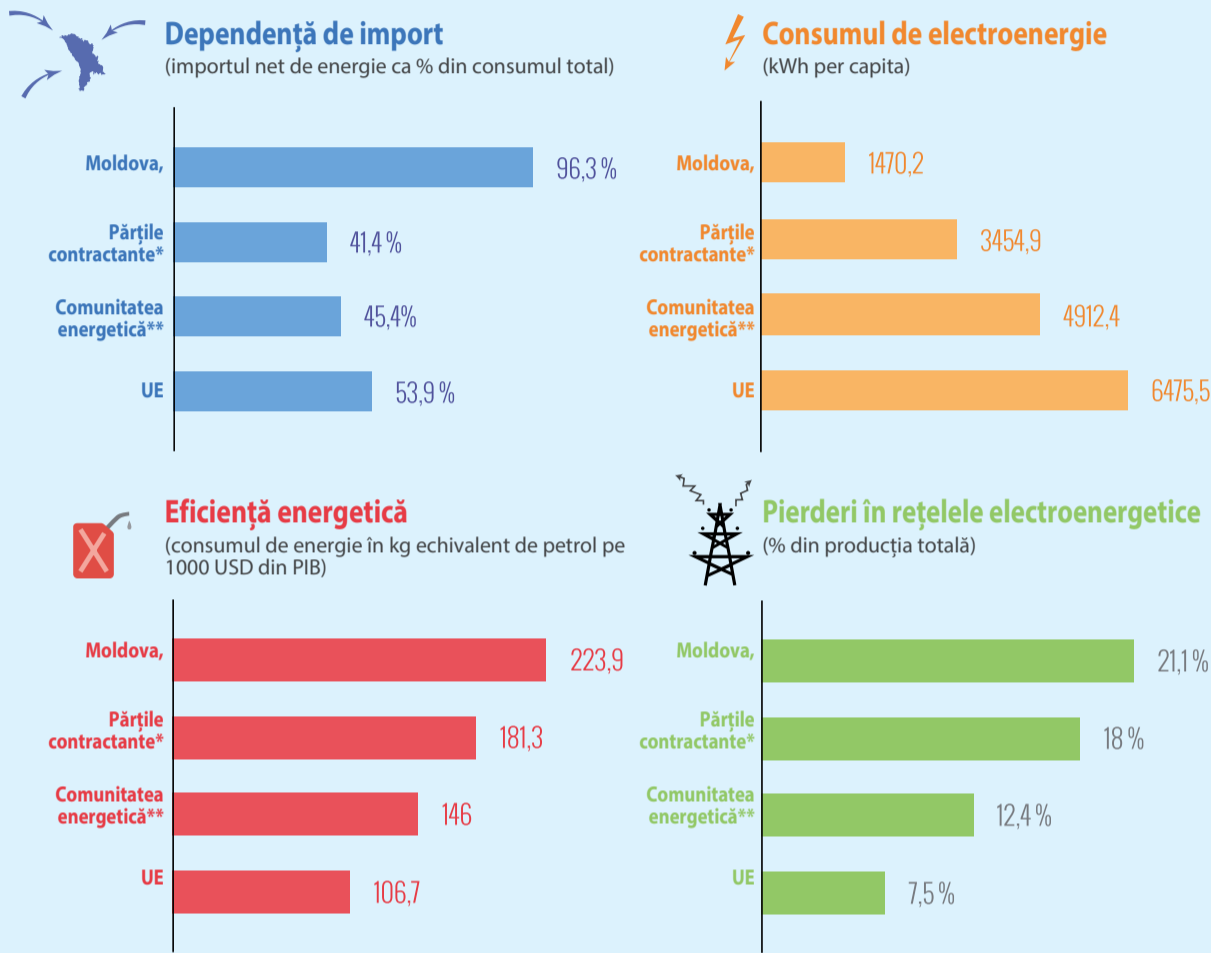
ЕВРОПА МОДЕРНИЗИРОВАЛА 117 МЕДИЦИНСКИХ ОФИСОВ В РАЙОНАХ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

Modernizarea sectorului energetic după implementarea Acordului de Asociere cu UE

Starea sectorului energetic din Republica Moldova

Un mix de ineficiență, dependență de sursele externe de energie și consum redus per capita

*Părțile contractante ale Comunității energetice: Ucraina, Moldova, Serbia, Macedonia, Albania, Kosovo, Bosnia și Herțegovina, Muntenegru.
**Comunitatea Energetică este compusă din Părțile contractante și 19 țări ale UE. Republica Moldova este parte a Comunității energetice din 2010.

Datele prezentate în grafice sunt pentru anul 2011, sursa Banca Mondială – Indicatorii de Dezvoltare Globală.

O economie modernă depinde extrem de mult de performanța și securitatea sectorului energetic, care stă la baza tuturor proceselor industriale, agricole și comerciale. Acest fapt este și mai important pentru Republica Moldova, care a moștenit un sistem energetic ineficient, dependent de importurile de gaze naturale și curent electric, și care pe parcursul ultimilor decenii a dus lipsă de investiții capitale, necesare pentru modernizarea sectorului. În acest context, semnarea Acordului de Asociere prezintă o oportunitate unică de soluționare a problemelor menționate, punând accentul pe implementarea obligațiilor deja asumate de țara noastră în cadrul Comunității Energetice.

Ce va primi consumatorul obișnuit?

de la implementarea prevederilor Acordului de Asociere cu UE?

Schimbarea rapidă și ușoară, fără un cost excesiv a furnizorilor de electricitate/gaz

Alegerea oricărui furnizor de electricitate/gaz dintre toți cei care activează pe piața comună a Comunității Energetice și oferă servicii pe piața autohtonă

Informație detaliată privind consumul de curent electric/ gaz

Stabilirea relațiilor contractuale cu furnizorul și dreptul de retragere din contract în caz de dezacord

Certificat de performanță energetică pentru casa în care locuiește

Soluționarea rapidă a litigiilor cu furnizorul. În cazul în care consumatorul nu este satisfăcut de decizia furnizorului, va avea posibilitatea de a se adresa la o instituție independentă pentru o contestare rapidă, ieftină și echitabilă.

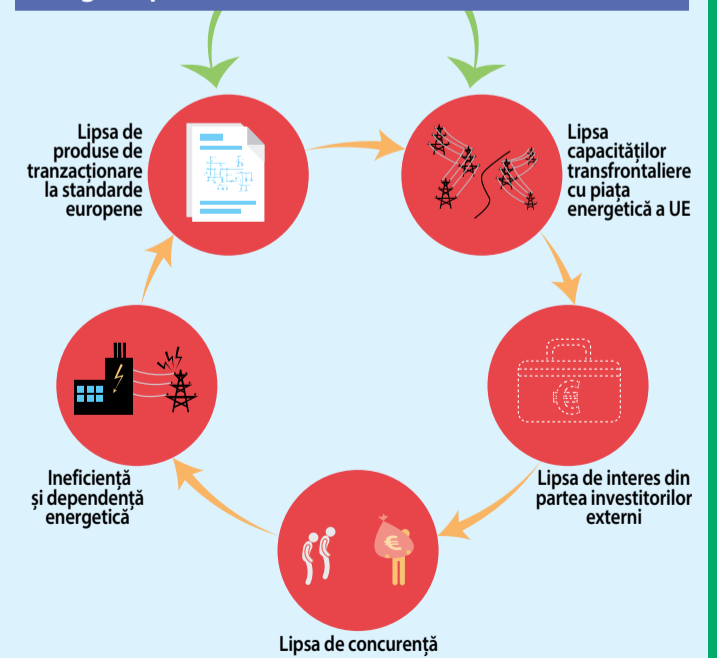
Ce aduce Acordul de Asociere cu UE?

Acordul de Asociere cu UE transpune în mare parte următoarele prevederi ale Comunității Energetice. Nucleul juridic al acestor acorduri este Pachetul III (liberalizarea piețelor energetice).

- PACHETUL III** 1 Separarea activelor de producere, transport și distribuție a energiei electrice și a gazelor naturale
- 2 Libera contractare a furnizorilor de către consumatori
- 3 Integrarea infrastructurală în piața energetică a UE
- 4 Securitatea energetică (rezerve de petrol echivalente cu 90 zile de import)
- 5 Surse de energie regenerabile (20% din consumul total de energie până în 2020)
- 6 Eficiență energetică (20% de economii de energie din consumul de energie final în 2020)
- 7 Statistică energetică periodică și fiabilă

Cum va influența Pachetul III sectorul energetic?

Pachetul III va juca rolul crucial în modernizarea sectorului energetic prin destrămarea următorului ciclu vicios:

Acest infografic a fost finanțat de un grant oferit de Departamentul de Stat al SUA. Opiniile, constatările și concluziile din infografic aparțin autorilor și nu reflectă neapărat pe cele ale Departamentului de Stat al SUA.

Expert-Grup
Centru Analitic Independent
Design: the big pixel

Colectare date: Iurie Morcotoiu

Știri pe scurt

Peste 6000 de burse de studii în străinătate, pentru tinerii din Moldova

În anul de studii 2015-2016, tinerii moldoveni vor beneficia de circa 6000 de burse de studii peste hotare.

Foto: studentie.md

Cele mai multe burse, 5500, sunt acordate de România. Urmează Rusia, Bulgaria, Turcia, Slovacia, Cehia, Letonia, China și, în premieră, Qatar, care pune la dispoziție două burse. O altă oportunitate de studii peste hotare sunt diversele Programe educaționale ale guvernelor unor state, precum Flex, Fulbright, Muski (SUA) sau DAAD (Germania).

Ministerul Educației menționează că tinerii pot opta și pentru programele de mobilitate, oferite în cadrul noului Program al UE pentru educație, instruire, sport și

tineret „Erasmus+”, deschis și pentru țările din Parteneriatul Estic. Studenții din aceste țări vor putea beneficia de subvenții pentru a participa la programele comunitare de masterat. La fel, „Erasmus+” prevede șansa unor studii doctorale, cu burse oferite în cadrul Programului „Marie Skłodowska-Curie”, parte a noului Program „Orizont 2020” pentru cercetare și inovare.

În 2015, Capitală Europeană a Tineretului s-a mutat la Cluj-Napoca

Orașul românesc Cluj-Napoca este Capitala Europeană a Tineretului 2015, titlu câștigat într-o competiție acerbă la care au participat 49 de țări europene.

Potrivit paginii web www.ro.cluj2015.eu, pe parcursul acestui an, în localitate se va desfășura un program vast, cu peste 1500

de activități, proiecte, evenimente, programe pentru tineri - atât clujeni, cât și veniți din alte colțuri ale lumii. Amintim că titlul de Capitală Europeană a Tineretului este acordat de către Forumul European de Tineret. Inițiatorii acestui program încurajează tinerii dintr-o anumită localitate să realizeze proiecte inovative, colaborând totodată cu tineri din alte urbe europene.

Foto: europartieuropeaeu

Premiul cetățeanului european, oferit pentru 47 de laureați

La 25 februarie, la Bruxelles, 47 de persoane și asociații din 19 țări europene au primit Premiul cetățeanului european, pentru contribuția lor la cooperarea europeană și promovarea valorilor comune.

Printre laureații acestei ediții - care apără drepturile grupurilor sociale vulnerabile, participă la promovarea dreptului și politicilor UE, combat extremismul și promovează toleranța și dialogul - se află și Societatea „Timișoara” și scriitorul român Andrei Pleșu.

Premiul cetățeanului european a fost instituit de Parlamentul European în 2008, pentru a recompensa proiecte și inițiative ce promovează o înțelegere reciprocă mai bună și integrarea între cetățenii statelor membre UE. Având o valoare simbolică, el recunoaște munca celor ce promovează, prin activitatea lor zilnică, valorile europene. Fiecare eurodeputat poate nominaliza un candidat - persoană, grup sau organizație. Juriile naționale, formate din cel puțin trei eurodeputați, ordonează nominalizările în ordinea preferinței.

Selecție de Lilia Zaharia

Universitățile din Europa deschid ușile pentru studenții moldoveni

Este bine știut că în Republica Moldova, din cauza taxelor piperate, studiile universitare devin o adevărată povară pentru părinți. În plus, sistemul universitar este caracterizat de corupție și nu le oferă studenților un viitor profesional sigur. Cum stau lucrurile la acest capitol în țările

UE? Studenții moldoveni care învață acolo ne conving că universitățile europene vin cu oferte pentru toate gusturile...

Alina Pisica,
studentă la Școala de Studii Avansate în Jurnalism

Danemarca, „zero” euro pentru Arhitectură

Ștefan Plugaru este în anul II la Arhitectură, Universitatea Lillebaet din orașul danez Odense. Singurele cheltuieli pe care le suportă sunt cele pentru manuale și chirie, dar în Danemarca poți să lucrezi part-time și să înveți. „Aici prioritare sunt obiectele cu adevărat importante, celelalte sunt ca background. Profesorii sunt informal, deschiși și prietenoși, fapt ce ne ajută mult, mai ales studenților străini. Un alt punct forte al învățământului danez este aplicarea în practică a cunoștințelor”, povestește Ștefan.

În Danemarca, la fel ca în alte țări din

nordul Europei, învățământul este gratuit. Din statele Organizației pentru Cooperare și Dezvoltare Economică (OECD), Danemarca investește cele mai multe resurse în învățământul superior: până la 70.000 USD per student, pe durata studiilor universitare, comparativ cu media de 40.000 USD în țările OECD. Străinii care trăiesc în Danemarca se bucură de aceleași drepturi la securitatea socială ca și cetățenii danezi. Asigurarea medicală este acoperită de Guvern. Deci, nu e de mirare că tot mai mult, studenții străini aleg să învețe în Danemarca.

În Franța contează dacă ești cetățean UE

Și Franța oferă studii de calitate aproape gratuit. Studenții plătesc doar o taxă de asigurare medicală și socială - circa 32 de euro pe an dacă vii din UE și de 430 de euro pe an dacă ești din afara Comunității. Universitățile din Franța dispun de foarte multe programe de schimburi de experiență atât pentru studii, cât și pentru stagii.

Elena Pisica își face masteratul

în Drept la Universitatea „Sophia Antipolis” din Nisa și este foarte mulțumită. „Profesorii sunt foarte buni. Bunăoară, profesoara de Drept European, Nicole Fontaine, este fosta președintă a Parlamentului European. Aș vrea să mă întorc în Moldova și să contribuie la construcția unei țări care să gândească în mod european, inclusiv în materie de acces al tinerilor la studii”, ne declară Elena.

Studenții străini, un suflu nou pentru universitățile italiene

La universitățile italiene studiile nu sunt gratuite, dar taxa este stabilită în funcție de venitul familiei. Studenții străini, ca și cei care vin din alte orașe și trebuie să stea cu chirie, pot beneficia de bursă. Aceasta este de 2100-2200 de euro, cu aproape 1000 de euro mai mult decât taxa pentru studii. Pe parcursul, anului studenții trebuie să obțină un număr suficient de credite, altfel vor trebui să returneze banii universității. Această măsură îi motivează pe studenți să învețe sistematic și să vină pregătiți la examene.

Maria Macovei, studentă la Facultatea de Științe ale Comunicării a Universității „Alma Mater Studiorum” Bologna, cel mai mult apreciază faptul că fiecare dintre studenți „este un număr: profesorii nu

fac diferența dintre italieni, francezi sau moldoveni, și nici între fiii de doctori și cei de avocați, suntem cu toții egali”. Cuvintele tinerei sunt confirmate de Giovanna Cosenza, directoarea Facultății de Științe ale Comunicării, care susține că studenții străini sunt fundamentali pentru Universitatea de la Bologna: „Ei aduc un suflu nou și pentru studenți, și pentru profesori, căci învățăm noi culturi și noi puncte de vedere. Universitatea încurajează înscrierea studenților din alte țări și depune efortul necesar ca aceștia să fie integrați în viața culturală și socială a Italiei”.

40 MILIOANE DE EURO PENTRU EDUCAȚIA COPIILOR TĂI

EUROPA A INVESTIT 40 MILIOANE DE EURO ÎN MODERNIZAREA INSTITUȚIILOR DE ÎNVĂȚĂMÂNT DIN REPUBLICA MOLDOVA

ЕВРОПА ИНВЕСТИРОВАЛА 40 МЛН. ЕВРО В МОДЕРНИЗАЦИЮ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЙ РЕСПУБЛИКИ МОЛДОВА

La Muzeul „Casa părintească” din satul Palanca, raionul Călărași, sunt expuse covoare vechi de peste o sută de ani, confecționate de mama meșteritei Tatiana Popa, și mobilă cioplită de tatăl său. Este casa părintească a tuturor, pentru că toți care i-au pășit pragul au avut impresia că s-au întors acasă, la părinți sau la bunici.
Foto: Eduard Stucalici

Patrimoniul moldovenesc, apreciat în întreaga lume

Scoarța, războiul, cer-ga, lăicerul, șatranca și mițele - toate aceste cuvinte, multe dintre care mai că nu le cunoaștem, se referă la covorul tradițional moldovenesc. Printre variațiunile acestuia se numără și covorul în bumbi - mai neobișnuit, cu efect curativ și cu o tehnică de țesut foarte complicată. Apărut în secolele 18-19, a dispărut din uz în scurt timp, dar a reînviat în mâinile dibace ale meșteritei populare Tatiana Popa. Tot cu ajutorul ei, cucerește acum inimile admiratorilor de manufactură din toate colțurile lumii. Astfel de covoare sunt confecționate și expuse astăzi la Muzeul „Casa părintească” din satul Palanca, raionul Călărași.

Andreea Ștefan

Părinții meșteritei populare Tatiana Popa erau gospodari în adevăratul sens al cuvântului. În casa lor nu exista mobilă cumpărată - toată era cioplită de mâinile tatălui său, iar covoarele, prosoapele, hainele erau făcute de mama, modista și croitoreasa satului. Dar așa cum s-a întâmplat cu mii de gospodari, părinții i-au fost ridicăți în Siberia. A redobândit casa construită de

ei abia prin anii '90. A adunat de prin sat mobila și alte lucruri ale casei muncite cu multă dăruire de ei și a întors „Casa părintească” - doar că, de această dată, lumii întregi, în calitate de muzeu.

Tot aici, Tatiana Popa a reînviat tehnica țesutului covorului în bumbi, despre originile căruia nu se știe prea multe. Cercetătorii de peste Prut nu au găsit asemenea covoare în România. La Muzeul de Etnografie și Istorie al Moldovei sunt expuse două covoare în bumbi, găsite la Fălești, care datează cu secolul 19. Din aceste considerente, cercetătorii sunt tentați să declare: „Covorul în bumbi” a fost inventat în Moldova. „Tehnica este asemănătoare unui element tradițional vechi de broderie, care se mai face și azi la ii. Mai greu a fost să înțeleg cum era făcută urzeala, dar mi-a reușit. Am mai perfecționat tehnica de urzeală și tehnica de lucru, am introdus în uz boldișorul, pentru a ușura munca femeilor, care-și răneau până la sânge degetele cu firele de urzeală...”, povestește meșterita.

Între valori tradiționale și sursă bună de venit

Faima covorului în bumbi a ajuns departe de hotarele țării, peste oceane, grație Tatianei Popa. În casele din Canada, Israel, Franța sau Italia

Foto: Eduard Stucalici

Vin și străinii să învețe secretele acestei tehnici. Designerul german Isabelle de Hillerin a venit în repetate rânduri la Palanca, pentru a învăța de la Tatiana Popa cum se lucrează un covor în bumbi. După care a introdus tehnica acestuia în colecția sa de primăvară-vară a anului 2013, prezentată pe podiumul de la Berlin...

există astfel de covoare țesute de Tatiana Popa sau de către femeile pe care le-a instruit. Meșterita e convinsă că țesutul unui covor în bumbi poate fi o sursă bună de venit. De aceea, a instruit femei din diferite zone ale țării, de la Ceadăr-Lunga, până la Telenești.

Cursurile au fost organizate în cadrul unor școli de vară pentru inițierea femeilor în afaceri. Multe dintre ele au devenit meșterite în toată legea și acum câștigă bani din asta. „Suntem deschiși pentru toți cei care vor să învețe. Cu cât mai multă lume va lucra și cu cât mai multe ateliere se vor deschide, cu atât mai rapid va fi rezolvată marea problemă a locurilor de muncă. Această îndeluncire poate aduce venituri și, respectiv, poate ajuta femeile neîncadrate în câmpul muncii”, spune femeia.

Un covor cu dimensiunile de 50/50 se face în trei-patru zile. „Se pare că e simplu, dar, de fapt, este un lucru extrem de migălos”, spune meșterita. La un covor mare, cu dimensiunile de doi metri pe unul și jumătate, patru femei lucrează timp de patru luni. Un covoraș de 50/50 costă în jur de 200

de lei, cel mare ajunge până la 11.000, însă munca femeilor merită cu mult mai mult, ne asigură Tatiana Popa.

Covorul în bumbi, sănătatea la picioarele fiecăruia

Denumirea de „covor în bumbi” se trage de la tehnica țesutului. Nodulul său are forma unui nasture sau bumb, cum i se mai spune în popor. Având centrul fiecărei împletituri puțin bombat, covorul în bumbi are un efect terapeutic unic, motiv din care este indicat să mergi pe el cu picioarele goale ori să stai culcat... Nu are, însă, bogăția de culori atât de apreciate la covoarele scoarță, pe care sunt țesute flori mari, în culori aprinse. Tocmai din acest considerent covorul în bumbi nu s-a bucurat de popularitate și a fost

dat uitării de către gospodinele din Moldova.

„Misiunea primară a covorului în bumbi este cea curativă. Nu este un element de decor, asemenea celorlalte covoare moldovenești, precum scoarța sau păretarul. Se pune pe podea, pentru talpo-terapie, iar un covor în bumbi, așternut pe pat, în loc de cuvertură, este o adevărată zestre. De aceea, oricare ar fi tendințele de decor, acest covor va arăta bine în casă”, ne asigură meșterita populară din satul Palanca.

Tatiana Popa și-ar dori foarte mult ca lumea să se întoarcă la adevăratele valori, să prețuiască obiectele care sunt făcute cu mâna, pentru că acestea rezistă în timp și pot fi transmise din generație în generație. „Lumea a uitat de ce moldovenii fac daruri la sărbători, care este menirea tradiției de a dăruii prosoape, covoare și alte obiecte confecționate cu mâna. Rostul lor era nu numai de întrebuințare prin ale casei, ci și de aducere aminte. Astfel, un obiect unicat, lucrat cu mâna, transmite peste secole memoria despre cel care l-a lucrat sau l-a dăruit. Acum, însă, se dăruiesc, pentru bifă, obiecte care au preț, dar nu și valoare. Chinezării care nici măcar în treburile casnice nu-ți prind de folos. Și e păcat... Lumea ar trebui să înțeleagă diferența și să aprecieze obiectele de valoare”, mai spune meșterita.